

PS. FLER SIDOR AV Di WEEKEND

Redaktör:
Carl Björk
ps@di.se
08-573 650 42

VÄRDEFULL DELIKATESS. Den som vill ha svenska flodkräftor på kräftskivan i år får betala 1 000–1 200 kronor kilot.

FOTO: HASSE HOLMBERG, FREDRIK SANDBERG

Dyrköpt kräftgång

Det blinkar rött för utrotningshotad skivfavorit

Nu är det kräftpremiär och delikatessen svensk flodkräfta, som är tre gånger så dyr som signalkräftan, klassas som akut hotad.

”Det största hotet mot flodkräftan är den omfattande illegala utsättningen av signalkräftan i svenska vatten”, säger Lennart Edsman, kräftforskare vid Sveriges lantbruksuniversitet, SLU.

Fram till 1982 var det kräftpremiär den 8 augusti, därefter blev det den första onsdagen i augusti och 1994 skrotades den officiella premiärdagen helt.

Men traditionerna består, och den som vill ha svenska flodkräftor på kräftskivan i år får ta fram den stora plånboken.

De exklusiva leddjuren kostar upp till 1 200 kronor per kilo i handeln, vilket gör dem tre gånger så dyra som signalkräftorna.

Till stor del beror det på att hela 97 procent av flodkräftbeståndet har slagits ut de senaste hundra åren och SLU klassar arten som akut hotad.

Det är utsättningen av den pestbärande signalkräftan, som ursprungligen kommer från Nordamerika, som är boven i dramat.

Signalkräftan började introduceras i svenska vatten på 1960-talet och det är dess kraftiga utbredning som har

orsakat flodkräftans enorma kräftgång.

”Det absolut viktigaste man kan göra för att rädda flodkräftan är att stoppa den illegala utsättningen av signalkräftan”, säger Lennart Edsman, som är en av Sveriges ledande experter på kräftor och kräftfiske.

”I Värmland, till exempel, finns det signalkräftor på 207 ställen samtidigt som det finns fyra tillstånd. Det betyder att vi har 203 illegala utsättningar bara i Värmland.”

Kräftpesten är en parasitisk svampsjukdom som kom till Sverige 1907. När flodkräftan smittas dör den inom några veckor medan signalkräftan oftast överlever samtidigt som den är kroniskt smittbärare. Om den utsätts för stress kan den dock också dö av sjukdomen.

Kräftpestens sporer kan även spridas via båtar, fiskeredskap och stora mängder vatten. Andra mindre akuta hot mot flodkräftan är försurning, övergödning och igenslamning av vattendrag.

Ett åtgärdsprogram för att rädda flodkräftan

”Då blir det kontraproduktivt att förbjuda folk att äta den.”

KRÄFTEXPERT
LENNART EDSMAN
SER EN LÖSNING PÅ
PROBLEMET

togs fram redan 1998. Det har skapats skyddsområden, kalkats och gjorts försök med att plantera ut nya bestånd.

Nytt för i år är att SLU tillsammans med Jordbruksverket går ut med ett utbildningspaket, Kräftodlingens ABC, till dem som är intresserade av att odla flodkräfta kommersiellt eller vill sätta ut flodkräfta i små vattendrag och dammar.

Utsättningen av signalkräftan i nya vatten förbjöds redan 1994. Sedan 2016 klassas den av EU som invasiv främmande art, vilket betyder att den inte får odlas eller sättas ut över huvud taget.

”En seglivad myt är dessutom att signalkräftan fungerar så förträffligt i Sverige. Det är en ny art, den har bara funnits här i runt 60 år och passar inte in i vår miljö till hundra procent. Att den inte alls fungerar i Norrland, till exempel, beror på att den inte klarar av att reproducera sig eftersom vintrarna är så långa. Signalkräftan kommer från ett klimat i Nordamerika som

motsvarar Paris breddgrader ungefär”, säger Lennart Edsman.

Flodkräftan invandrade till Skandinavien efter istiden för drygt 10 000 år sedan. Traditionen att fiska och äta kräftor går tillbaka till 1500-talet, men den slog inte igenom hos den breda allmänheten förrän i slutet på 1800-talet.

Enligt Lennart Edsman konsumerar svenskarna numera fem miljoner kilo kräftor varje år, vilket innebär att vi konsumerar mest kräftor per invånare i världen. Av den konsumtionen står importerade kräftor för 75–80 procent, varav merparten kommer från Kina och Spanien.

Lennart Edsman anser, kanske lite oväntat, att Världsnaturfonden WWF bidrar till att öka hotet mot flodkräftan genom att uppmana konsumenterna att inte köpa eller äta den.

”Det bästa sättet att bevara flodkräftan är tvärtom att stimulera ett lokalt intresse för arten. Det gör man genom att skapa förutsättningar för ett uthålligt fiske, och då blir det kontraproduktivt att förbjuda folk att äta den”, säger han.

Har du några egna kräfttraditioner?

”Ja, jag och mina tre systrar med familjer åker till sjön Erken i Roslagen och köper loss tio kilo kräftor, som vi kokar själva och äter tillsammans.”

SUSANNE
BARK

susanne.bark@di.se

08-573 650 29

RISKERAR FÖRSVINNA.
Svensk flodkräfta klassas som akut hotad.
FOTO: N LARSSON

